

Bruselj, 1. december 2023
(OR. en)

16040/23

**Medinstitucionalna zadeva:
2023/0227(COD)**

**AGRI 749
AGRILEG 314
SEMENCES 109
PHYTOSAN 119
FORETS 188
CODEC 2279
IA 340**

DOPIS

Pošiljatelj: Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik: Odbor stalnih predstavnikov (1. del) / Svet
Št. dok. Kom.: 11503/23

Zadeva: Predlog uredbe Parlamenta in Sveta o pridelavi in trženju rastlinskega razmnoževalnega materiala v Uniji, spremembi uredb (EU) 2016/2031, 2017/625 in 2018/848 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi direktiv Sveta 66/401/EGS, 66/402/EGS, 68/193/EGS, 2002/53/ES, 2002/54/ES, 2002/55/ES, 2002/56/ES, 2002/57/ES, 2008/72/ES in 2008/90/ES (uredba o rastlinskem razmnoževalnem materialu) – poročilo o napredku

I. UVOD

1. Komisija je 5. julija 2023 sprejela dva tesno povezana zakonodajna predloga za revizijo in posodobitev pravil o pridelavi in trženju rastlinskega razmnoževalnega materiala in gozdnega reprodukcijskega materiala v EU. Predloga sta del svežnja Komisije o živilih in biotski raznovrstnosti, tj. sklopa zakonodajnih predlogov, ki zajemajo tudi zdravje tal, nove genomske tehnike in delno revizijo okvirne direktive o odpadkih. Svetu sta bila predložena 6. julija 2023.

2. Zakonodaja trenutno vsebuje direktivo o skupnem katalogu sort poljščin in 11 direktiv o trženju, ki zajemajo semena, rastlinski razmnoževalni material in gozdni reprodukcijski material. Nekatere od teh direktiv so iz šestdesetih let prejšnjega stoletja. Posledica te razdrobljenosti pravil so različne prakse izvajanja v državah članicah in veliko upravno breme za pristojne organe in izvajalce dejavnosti. Poleg tega sedanja zakonodaja ni skladna z drugo zakonodajo o zdravju rastlin, uradnem nadzoru in gensko spremenjenih organizmih, je z znanstvenega vidika zastarela in potrebne so inovacije za spodbujanje izboljšanih sort in prilagajanje novim podnebnim izzivom, da bi izpolnili cilje zelenega dogovora, zlasti strategije „od vil do vilic“ in strategije za biotsko raznovrstnost.
3. Predlog o rastlinskem razmnoževalnem materialu¹ uvaja nov zakonodajni pristop, saj nadomešča deset direktiv o trženju z eno samo uredbo. Namen predloga je zlasti:
- poenostaviti pravni okvir z pojasnjenimi in usklajenimi pravili,
 - omogočiti tehnični napredek za spodbujanje digitalnih in novih tehnologij, kot je uporaba biomolekularnih tehnik,
 - zmanjšati upravno breme,
 - zagotoviti razpoložljivost visokokakovostnega rastlinskega razmnoževalnega materiala, prilagojenega spreminjajočim se kmetijskim in okoljskim razmeram,
 - zagotavljati prehransko varnost, ohranjanje rastlinskih genskih virov in varstvo biotske raznovrstnosti ter
 - izboljšati skladnost z uradnim nadzorom in zakonodajo o zdravju rastlin.

¹ 11502/23 + ADD 1.

Nova uredba obravnava semena in vse druge oblike materiala, namenjenega za vegetativno razmnoževanje celih rastlin. Ne zajema gozdnega reprodukcijskega materiala, okrasnih rastlin, rastlinskega razmnoževalnega materiala, ki se izvaža v tretje države, in rastlinskega razmnoževalnega materiala za druge netržne namene.

4. V Evropskem parlamentu je glavni odgovorni odbor za ta dosje Odbor za kmetijstvo in razvoj podeželja, za poročevalca pa je bil imenovan Herbert Dorfmann (EPP, Italija). Osnutek njegovega poročila je bil objavljen 10. novembra 2023, Odbor za okolje, javno zdravje in varnost hrane pa bo pripravil mnenje.

II. STANJE DELA V PRIPRAVLJALNIH TELESIH SVETA

1. Komisija je predlog in njegovo oceno učinka² predstavila na neformalni videokonferenci članov in članic Delovne skupine za genske vire in inovacije v kmetijstvu (v nadaljnjem besedilu: delovna skupina) 6. julija 2023, nato pa še na seji Sveta za kmetijstvo in ribištvo 25. julija 2023.
2. Preučitev členov predloga in podrobne razprave o njih so se nadaljevale od septembra do decembra 2023. Med španskim predsedovanjem je bil na skupno treh sejah delovne skupine poudarek na preučitvi členov 1–22 predloga in razpravi o njih.

GLAVNA VPRAŠANJA IN NAPREDEK

3. Delegacije so ustno in pisno dale veliko tehničnih pripomb glede celotnega besedila predloga. Kot je navedeno zgoraj, je špansko predsedstvo pripravilo revidirano besedilo členov 1–22 in poskušalo upoštevati večino teh pripomb, da bi izboljšali in pojasnili vsebino teh členov.

² 11694/23.

a) **Splošne pripombe**

Delegacije na splošno podpirajo glavne cilje predloga, katerega namen je pojasniti veljavno zakonodajo o pridelavi in trženju rastlinskega razmnoževalnega materiala, povečati doslednost in omogočiti uvedbo novega znanstvenega in tehničnega razvoja. Pozdravljajo tudi ohranitev dveh stebrov sedanjega sistema (registracija sort in potrjevanje).

V splošnih pripombah delegacij je opredeljenih več področij, na katerih je treba določbe natančneje opredeliti in pojasniti:

– **Upravno breme**

Številne delegacije menijo, da bi se glede na vsebino predloga upravno breme za izvajalce dejavnosti in pristojne organe na nekaterih področjih povečalo in postalo nesorazmerno.

Predlog dejansko vsebuje dodatne zahteve glede poročanja in revizije za pristojne organe ter veliko število obveznosti glede dovoljenj ali registracije za izvajalce poslovnih dejavnosti, ki znatno povečujejo birokracijo. Uvedba zahtev glede nadzora in kontrol za področja, ki še niso regulirana, kot sta dovoljenje za ponovno pakiranje in ponovno označevanje ali dovoljenje za pridelavo določenih vrst materiala, prav tako povečuje upravno breme.

– **Pravni instrument/pooblastitev Komisije**

Predlog združuje veliko število veljavnih direktiv v eno samo uredbo. Nekatere delegacije menijo, da so njene določbe pogosto nejasne in da vsebuje veliko število delegiranih in izvedbenih aktov, kar bi lahko povzročilo pravno negotovost, večjo razdrobljenost in neskladnost z veljavnimi nacionalnimi pravili. Te delegacije menijo, da si bo treba prizadevati za ravnovesje med boljšo usklajenostjo in prožnostjo nacionalnih zahtev.

– **Uporaba**

Uredba se bo začela uporabljati tri leta po začetku veljavnosti. Vendar se zdi, da je ta časovni okvir za nekatere delegacije prekratek, saj uredba vsebuje številne določbe za izvedbene akte. Te delegacije trdijo, da bodo države članice potrebovale več časa, saj bodo morale sprejeti dodatne nacionalne pravne akte.

– **Vključitev v Uredbo o uradnem nadzoru**

Da bi določili prednosti in pomanjkljivosti vključitve zakonodaje o rastlinskem razmnoževalnem materialu v področje uporabe Uredbe (EU) 2017/625 (Uredba o uradnem nadzoru), je potrebna nadaljnja analiza. Delegacije se bojijo, da bi lahko bilo več pomanjkljivosti kot koristi, saj bi to povečalo upravno in finančno breme za pristojne organe glede na nove obveznosti revidiranja in poročanja.

– **Izvetja**

Nekatere delegacije so izrazile pomisleke glede izvetij iz registracije, odobrenih za heterogeni material, ki se uporablja za konvencionalno kmetovanje, ter izvetij pri izmenjavi semen med kmeti in za rastlinski razmnoževalni material, ki se trži končnim uporabnikom.

– **Vrednost za trajnostno pridelavo in uporabo / razločljivost, izenačenost in nespremenljivost**

Veliko delegacij ima pomisleke glede obveznosti ocenjevanja vrednosti za trajnostno pridelavo in uporabo za sadne vrste in zelenjadnice. Stroški izvajanja preskusov teh vrednosti ter zapletena organizacija takih preskusov so lahko za srednje velika in mala podjetja za žlahtnjenje rastlin nevzdržni. Poleg tega obstajajo dvomi glede priznavanja vseh preskusov razločljivosti, izenačenosti in nespremenljivosti ter preskusov vrednosti za trajnostno pridelavo in uporabo, ki jih izvajajo druge države članice, zaradi različnih podnebnih razmer in sedanjega sistema za nadzor kakovosti.

b) Pripombe k členom 1–22

Delegacije so imele zlasti naslednje pripombe:

– **Predmet urejanja (člen 1)**

Ni jasno, ali bi morala ta uredba vključevati določbe o nadzoru pogojev za gojenje ali uporabi rastlinskega razmnoževalnega materiala za namene, ki niso proizvodnja živil, krme in drugih proizvodov.

– **Področje uporabe (člen 2)**

Pojasniti je treba zahteve za vključitev novih vrst v področje uporabe te uredbe. Nekatere države so zahtevale tudi vključitev klavzule, s katero bi se iz področja uporabe te uredbe izključil določen rastlinski razmnoževalni material, ki ni namenjen komercialnemu izkoriščanju sorte, t. i. klavzula „zaprte zanke“.

– **Opredelitev pojmov (člen 3)**

Nekatere opredelitve je treba preoblikovati, da se pojasnijo določeni vidiki, in sicer: „končni uporabniki“, „ohranjevalna sorta“, „uradno priznani opis“, „za kakovost škodljivi organizem“, „trženje“, „atip“ in „hibridna sorta“; druge pa je treba uskladiti s tistimi iz zakonodaje o zdravju rastlin (na primer „izvajalec poslovne dejavnosti“ in „semena“) ali s shemami OECD za semena. Poleg tega so številne delegacije zahtevale črtanje „večklonskih mešanic“.

Opredelitve bodo še enkrat obravnavane po končanem prvem pregledu členov, na katere se nanašajo.

– **Splošne zahteve za pridelavo in trženje (členi 5–10)**

Rastlinski razmnoževalni material vrst iz Priloge 1 se lahko prideluje in trži le, če je vrsta vpisana v nacionalni ali evropski register sort, in le, če spada v naslednje kategorije: predosnovni, osnovni, certificirani in standardni. O izključitvi trgovskih semen se še vedno razpravlja. Odstopanja od registracije se uporabljajo za heterogeni material, rastlinski razmnoževalni material, ki se trži končnim uporabnikom ali med mrežami za ohranjanje, in izmenjavo semen med kmeti.

V posebne registre se lahko vključijo tudi izbrani kloni in večklonski rastlinski razmnoževalni material; ti se lahko pridelujejo in tržijo v skladu s posebnimi pravili. Nekatere delegacije so poudarile, da takšnih določb ne bi smeli uporabljati za klone ali večklonske mešanice.

Pristojni organ lahko izvajalcu poslovne dejavnosti dovoli, da potrdi rastlinski razmnoževalni material kot predosnovni, osnovni in certificirani material ali semena pod uradnim nadzorom. V zvezi s tem so nekatere delegacije zahtevale, da se ohrani možnost zavrnitve dovoljenj za nekatere občutljive dejavnosti. Poleg tega so navedle, da lahko potrjevanje rastlinskega razmnoževalnega materiala pod uradnim nadzorom podprejo le, če podrobna pravila o nadzoru ostanejo v nacionalni pristojnosti. Nekatere delegacije so pozvale tudi k uskladitvi teh določb z Uredbo o uradnem nadzoru.

– **Označevanje (členi 15–20)**

Za ustrezno ugotavljanje pristnosti rastlinskega razmnoževalnega materiala so določena pravila za njegovo označevanje. Delegacije so zahtevale pojasnitev nekaterih vidikov, zlasti glede izpolnjevanja obveznosti za rastlinske potne liste iz zakonodaje o zdravju rastlin in glede posebnih zahtev za različne vrste rastlinskega razmnoževalnega materiala z obveznim označevanjem.

– **Mešanice semen (člena 21 in 22)**

Več delegacij je zahtevalo možnost priprave mešanic semen tudi z vrstami, vključenimi v Prilogo I, del B, in z drugimi vrstami, ki niso zajete v tej uredbi, glede na to, da sedaj veljavna zakonodaja to omogoča.

4. Predsedstvo namerava v prihodnjih tednih te razprave nadaljevati in pripraviti besedilo predsedstva. Predsedstvo bo 19. in 20. decembra 2023 organiziralo še eno neformalno videokonferenco članov in članic delovne skupine, da bi predstavilo preoblikovane predloge³ členov, ki so bili doslej obravnavani z namenom izboljšanja in pojasnitve njihove vsebine.
5. Prihodnje belgijsko predsedstvo namerava nadaljevati delo v zvezi s tem pomembnim dosjejem na tehnični ravni na podlagi napredka, doseženega v času španskega predsedovanja.
6. Glede na navedeno naj se Svet seznaní z napredkom pri obravnavi predloga in izmenja mnenja.

³ 16295/23 (dokument bo kmalu objavljen).